

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО ПРАВОСЪДНАТА РЕФОРМА И
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

Л-10-00-1/12.02.2018г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дх. № 81 КД 13/17г
Дата 21.02.18г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА –
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ПРАВОСЪДНАТА РЕФОРМА И МИНИСТЪР НА
ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №13/2017г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 16 януари 2018г. заместник министър-председателят по правосъдната реформа и министър на външните работи е конституиран като заинтересована институция по конституционно дело №13/2017г., образувано по искане на Пленума на Върховния административен съд със следното тълкувателно питане: „Разпоредбата на чл.125, ал.2 от Конституцията на Република България задължава ли Върховния административен съд да се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите като първа инстанция?“.

Разпоредбата на чл.125 от Конституцията ясно разписва правомощията на Върховния административен съд. От една страна, съдът осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво

прилагане на законите в административното правораздаване посредством тълкувателната и касационната си функция. От друга страна, Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите, както и на други актове, посочени в закона. Целта на конституционната разпоредба на чл.125, ал.2 е да предвиди най-висшата инстанция в административното правосъдие да осъществява контрол за законосъобразност на административните актове на висшите органи на изпълнителната власт, заради важността на обществените отношения, които се уреждат или се засягат с тези актове, и предвид компетентността на ВАС като висш съд на административното правосъдие. В случай, че целта на конституционния законодател е била ВАС да не се произнася по законността на актовете на Министерския съвет и на министрите като първа инстанция, нормативният смисъл на алинея 2 на чл.125 от Конституцията се губи, тъй като по силата на общата клауза на чл.120 от Конституцията за принципната обжалваемост на административните актове и на върховния съдебен надзор, упражняван от ВАС, споровете за законността на тези актове биха се разглеждали от ВАС като касационна инстанция.

Няма конституционно основание да се противопоставя решаването на правни спорове по същество на функциите на касационна инстанция, като макар и в различен контекст обосновано до същото разбиране достига и Конституционният съд в Решение № 6 от 8 май 2003г. по к.д. № 23/2002г. по отношение на другото върховно съдилище в Република България – Върховния касационен съд. В мотивите си Конституционният съд поддържа, че правомощията на ВКС не се изчерпват с неговата касационна функция, като тя му е възложена наред с основната правораздавателна функция. Според Конституционния съд „Върховният касационен съд наред с всички останали посочени в разпоредбата съдилища (б.а. – в т.ч. и Върховният административен съд) осъществява правораздавателната функция, която е основната функция на съдебната власт – чл.119, ал.1 от Конституцията“.

Начинът, по който конституционният законодател е формулирал разпоредбата на чл.125, ал.2 от Конституцията не допуска друг съд, освен Върховния административен съд, да разглежда спорове относно законността на актовете на Министерския съвет и на министрите. В Конституцията е предвиден единствено Върховният административен съд като съд, който се произнася по спорове за законността на актове на Министерския съвет и на министри, независимо на коя инстанция.

Аргументи за това, че единствено на ВАС са подсъдни делата относно законност на актовете на Министерския съвет и на министрите могат да бъдат извлечени от практиката на Конституционния съд. С Решение №13 от 22 юли 1993г. по к.д. №13/1993г. Конституционният съд се е произнесъл по искане за задължително тълкуване на разпоредбата на чл.125, ал.2 от Конституцията относно компетентността на Върховния съд да упражнява правомощията на ВАС при спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите до приемане на новите устройствени и процесуални закони за съдебната власт предвид приемането на Конституцията на Република България от 1991г. Конституционният съд изобщо не е разглеждал или допускал възможността разпоредбата на чл.125, ал.2 да позволява на друг съд освен Върховния съд (до създаването на ВАС) да разглежда спорове за законността на актове на министрите и на Министерския съвет. Въпреки че към онзи момент в системата на административното правораздаване към окръжните съдилища съществуват административни отделения, единствено Върховният съд се е произнасял по законността на актовете на Министерския съвет и на министрите.

Наред с това, в друго свое решение (Решение №4 от 11 март 1998г. по к.д. № 16/1997г. с искане за произнасяне на противоконституционност на разпоредби на Закона за обезщетяване собственици на одържавени имоти) Конституционният съд изрично е обявил за противоконституционна разпоредбата, предвиждаща решенията и отказите на министрите да се обжалват пред окръжен съд. В мотивите си Конституционният съд посочва, че по силата на прякото

действие на Конституцията. Върховният административен съд е компетентен да проверява актове на министри, когато те имат административен характер.

По отношение на аргумента на вносителя на искането за тълкуване на конституционната разпоредба за свръхнатовареност на Върховния административен съд, следва да се обърне внимание на обстоятелството, че в законодателството са предвидени възможности за делегиране на правомощия по издаване на индивидуални административни актове. В случай, че индивидуалните административни актове са издадени не от министър, а от лице с делегирани правомощия, при съобразяване с Тълкувателно решение №4 от 22 април 2004г. на Общото събрание на Върховния административен съд, споровете по обжалването им биха били подсъдни на административен съд като първа инстанция.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С оглед на изложените аргументи, считам, че разпоредбата на чл.125, ал.2 от Конституцията задължава Върховния административен съд да се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите като първа инстанция.

Гр. София, 19 февруари 2018г.

ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА

**ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО ПРАВОСЪДНАТА РЕФОРМА И МИНИСТЪР
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ**